

12 Rotsen, grotten en steengroeven

LENGTE: 13 km

VERTREKPUNT: In het centrum van Hotton in de provincie Luxemburg.

AANDACHTSPUNTEN: Enkele korte maar zeer steile paden, zowel naar beneden als naar boven, kunnen bij regenweer moeilijk zijn. Het pad bovenaan het rotsmassief Renissart loopt naast de afgrond, hier is voorzichtigheid geboden. Een steile klim over de rotsen is een beetje technisch, je zal goed moeten uitkijken naar steunpunten voor handen en voeten. Kinderen moeten hier absoluut begeleid worden.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI:

55/5-6 (1:20.000)

Hotton is een levendig plaatsje aan de Ourthe. Reeds voor de Tweede Wereldoorlog kwamen welgestelden er op vakantie, verschillende hotels en pensions herinneren nog aan die tijd. Ook vandaag leeft de omgeving grotendeels van het toerisme. Altijd is er wel een of ander feest in het centrum of een activiteit op het eiland van l'Oneux, een grote speelweide tussen de Ourthe en een oude zijarm van de rivier. Aan deze zijarm ligt de Moulin Faber, een geklasseerde watermolen uit 1729. De wandeling start en eindigt op het eiland.

Hotton ligt in een kalkstrook tussen de Ardennen en de Famenne. De beroemde grotten van duizend-en-een-nacht zijn een toeristische trekpleister. Deze wandeling loopt langs enkele kleinere grotjes. Je maakt ook kennis met karstverschijnselen in de vallei van de Isbelle. Dit riviertje verdwijnt in talloze gaten, scheuren en spleten in de bodem. Gedurende hooguit enkele weken per jaar, na langdurige regenval of dooi, geraakt de ondergrondse loop verzadigd en komt het water bij zgn. 'résurgences' aan de oppervlakte om door de bovengrondse bedding te lopen. Sinds de jaren '50 proberen speleologen de ondergrondse wereld van de Isbelle te verkennen. Na tientallen jaren van hard labeur en matig succes, werd in 2007 een doorbraak bereikt: een nieuw grottenstelsel werd ontdekt. Men probeert om begrijpelijke redenen deze ontdekking uit de belangstelling te houden.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd er zwaar gevochten in Hotton wegens de strategische ligging van het stadje. Op een militaire begraafplaats, die je op onze wandeling kan bezoeken, liggen 666 Britse soldaten die hier veel te vroeg tot rust kwamen.

Langs de rotsen van Renissart

Met de kerk aan je linkerhand steek je de Ourthe over via de brug en bij het einde van de brug sla je rechtsaf. Je volgt niet de straat maar je steekt via een bruggetje een zijarm van de Ourthe over. Zo kom je op het eiland van l'Oneux. Je loopt over dit eiland met de zijarm van de Ourthe aan je linkerhand. Deze zijarm werd aangelegd voor de werking van de watermolen Moulin Faber. Bij die molen steek je de zijarm van de Ourthe weer over en je volgt de straat even kort naar rechts. In de bocht verlaat je de straat aan de rechterkant en je loopt op restaurant La Command'Rie af. Je kan hier ook iets drinken. Links naast het restaurant staat een huis en links naast dit huis neem je een smal pad. Dat brengt je bij de bosrand en bij de Ourthe. Je laat een pad links liggen en je stapt door tot bij de rotsen. Hier begint het massief van Renissart, dat je natuurlijk eerst gaat bekijken vooraleer verder te wandelen. Voor het vervolg van de wandeling moet je net voor de eerste rots naar boven, vlak langs de rotsen. Het pad is steil, geërodeerd en voorzien van wat primitieve treden met takken en stammetjes.

Tijdens de steile klim kan je een paar keer naar rechts, naar standplaatsen voor klimmers boven de rotsen. Maar je moet dus op het steile pad langs de rotsen blijven stijgen tot bij een dwarspad. Dit pad neem je naar rechts. Je loopt hier boven de rotsen en je hebt een prachtig uitzicht. Wat verder zie je rechts diep beneden je de rivier. Je zou hier over rotsen nog hoger kunnen klimmen, het bos in, maar dat doe je niet: je blijft op het bergpad dat langs de valleikant boven de hoge rotsen loopt, opgepast want je loopt hier vlak naast een diepe afgrond. Je let niet op paadjes die links het bos inlopen, je blijft het geitenpaadje volgen langs de afgrond. Na een tijdje laat je het rotsmassief achter je, je gaat rechtdoor het bos in. Het pad maakt nu deel uit van verschillende bewegwijzerde wandelingen, je merkt onder andere de wit-rode streepjes van een GR-pad. Het pad daalt. Waar het hoofdpad scherp naar rechts draait en verder afdaald, verlaat je het pad. Je loopt naar rechts, over een rotsige bult. Aan de andere kant van de bult zijn er drie paden, je laat er twee links liggen en neemt het rechtse pad. Je loopt niet door tot bij de afgrond want niet meer dan tien passen ver op het pad sla je linksaf en je daalt, wat afklimmend langs en over rotsen. Zo kom je bij een mooie rotsboog enkele tientallen meters boven de Ourthe.

Trou Fré Djame

Je bent hier bij het 'Trou Fré Djame', genoemd naar Fraire Guillaume. Deze monnik woonde in de 18de eeuw als kluisenaar in deze rotstunnel.

Naar de neolithische grot Porte Aïve

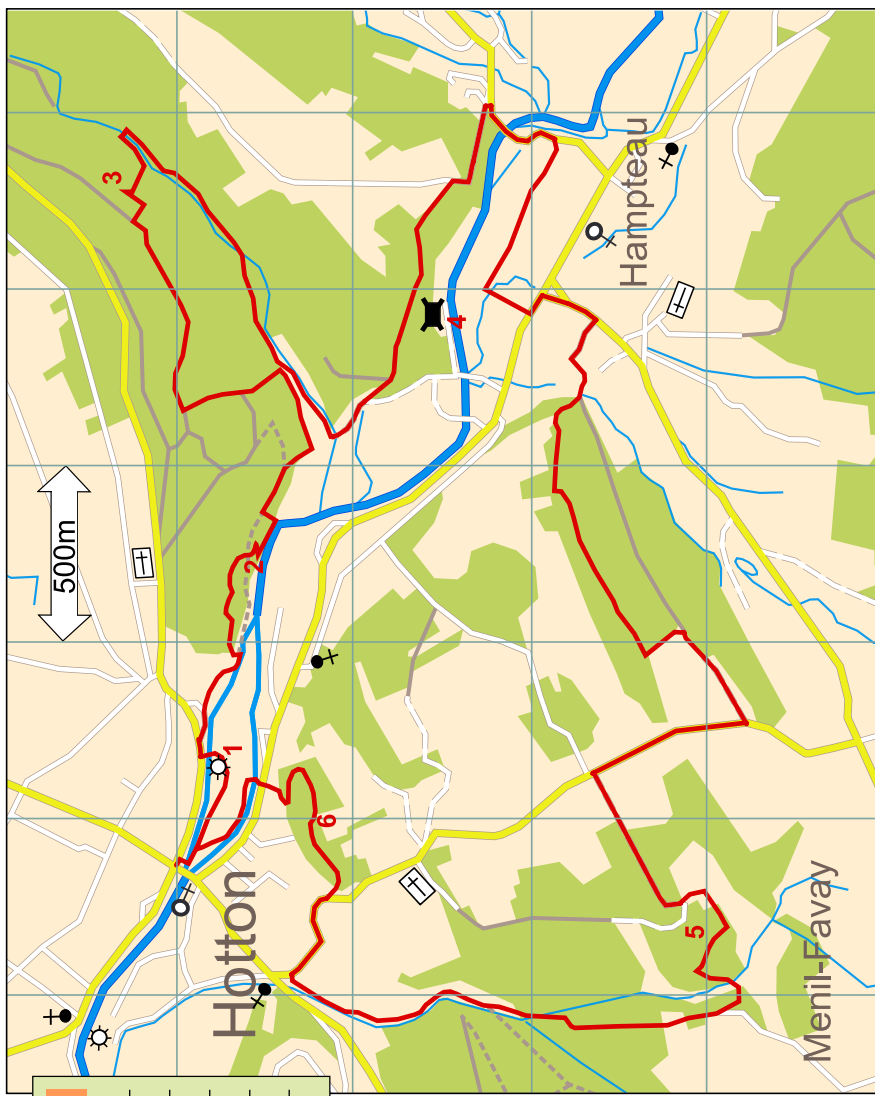
Met de rug naar de rotstunnel en de afgrond ga je een pad op. Enkele meters verder loopt er links een pad naar een grotje maar je loopt rechtdoor. Niet veel verder verlaat je het pad en je duikt rechts naar beneden in een ravijntje over een steil en geërodeerd spoor. Enkele meters boven de rivier, sla je linksaf in een smal pad dat de rivier volgt, vlak langs het water. Af en toe moet je even over rotsen klauteren. Het paadje daalt af naar het water en brengt je bij een grote weide. Een prachtige picknickplek maar laat geen afval achter. Beter nog: doe zoals wij deden en neem de afval van anderen mee, in Hampteau verder op de tocht kom je vuinbakken tegen.

Voor het vervolg van de wandeling ben je aan de weide eigenlijk te ver. Je moet enkele meters teruglopen tot bij een klein grotje. Enkele meters links naast het grotje moet je naar boven, over rotsen en boomwortels. De beklimming is heel steil, je zal goed moeten zoeken naar steunpunten voor handen en voeten. Let op dat je geen stenen naar beneden laat donderen. Wie hier niet naar boven kan of wil of durft, keert terug tot bij de rotsige bult en neemt daar het GR-pad naar rechts.

De rotsen op dus. Een hachelijke onderneming. Gelukkig zijn er hier en daar boomwortels die steun bieden. Na het steilste gedeelte blijf je rechts naast rotsen verder omhoog lopen. Onvermijdelijk kom je uit op een veel belopen dwarspad, het GR-pad! Rechtsaf op dit pad. Het pad daalt zacht. Je laat een zijweg links liggen en je daalt verder rechtdoor, tot bij een paardenweide. Net voor deze weide sla je linksaf.

Je loopt ongeveer 250 meter langs de rand van de paardenweide tot je een steil en smal zijpad links kan nemen. Vele wandelaars vinden dit pad niet. Maar het is er! Het pad loopt op de grens tussen naaldbos (links) en loofbos (rechts). Waar dit zijpad begint zie je misschien nog rode streep op een boom aan je rechterkant en langs het zijpad zelf wat hogerop een rood kruis op een gele cirkel. Nog wat hoger staat een beuk langs het zijpad met een witte en oranje streep en andere tekens. Na de steile klim ga verder rechtdoor op een grasweg, door sparrenbos. De weg eindigt bij een dwarspad: dit volg je naar rechts. Je merkt heel wat bewegwijzering langs dit pad.

Na een goede halve kilometer sla je rechtsaf, richting Porte Aïve. Volg het pad slechts enkele tientallen meters en let heel goed op: waar het pad een bocht naar links maakt en begint te dalen zoek je links een zeer smal zijspoor. Dit spoor begint een vijftal meters voor een blauw-witte bewegwijzering op een boom. Het smalle spoor brengt je al snel bij een kloofje aan de rechterkant. Je duikt in dit kloofje en je daalt erin af tot beneden bij de ingang van de grot.

Legende	
1	Moulin Faber
2	Trou Fré Djame
3	Porte Aïve
4	Château de Héblon
5	Oude steengroeve
6	Uitzichtoren

Porte Aïve

Deze grot werd in het neolithicum als begraafplaats gebruikt. Er werden wapens, muntstukken en skeletten gevonden. In de tweede wereldoorlog werd de grot door het Duitse leger als commandopost gebruikt. De grot heeft een zeer grote zaal en je kan er twee smalle gangen verkennen, de langste is ongeveer dertig meter.

La Porte Aïve

Door de vallei van de Isbelle

Met de rug naar de grot daal je recht naar beneden af tot in de vallei van het de Isbelle. De afdaling is steil en losliggende stenen nopen tot oplettenheid. Het riviertje staat meestal droog. Je volgt het smalle pad langs de bedding naar links. Niet zoveel verder is er een pad naar rechts door de bedding dat je naar de andere kant brengt. Twee oranje pijlen tonen je de weg bij deze oversteekplaats, maar ze zijn wel geplaatst voor wandelaars die uit de andere richting komen. Aan de andere kant kom je op een brede grasstrook, volg een smal pad door deze strook naar rechts.

Na een halve kilometer verander je over een houten brug weer van oever en je loopt verder door de prachtige open vallei. Uiteindelijk kom je weer bij de paardenweide van eerder op de wandeling en je volgt het pad dat links naast de weide loopt. Na een tijdje zie je links een belangrijke *résurgence*. Met de hulp van duikers zijn tot vandaag de eerste driehonderd meter van deze *résurgence* verkend. Een beetje verder eindigt het pad op een brede weg voor een weide, bij een mooi bruggetje. Je volgt de brede weg naar links. Het bruggetje vond ik een mooie plek om te pauzeren, in de schaduw op deze bloedhete zomerdag. Maar wie haalt het in zijn hoofd om een route te bewegwijzeren met lelijke blauwe verfstippen op de grond?

Naar Hampteau

Bij een splitsing aan een chalet ga je rechtdoor over een pad, verhard met

stenen. Dit pad stijgt eerst, loopt dan een tijdje vlak naast opschietend bos en stijgt dan verder naast een weide. Het pad eindigt op een asfaltweg. Deze asfaltweg volg je naar rechts. Een beetje verder staat een picknickbank. Je daalt verder over de asfaltweg. Dertig passen voorbij de brievenbus van nummer 7 daal je aan de rechterkant van de weg over afbrokkelende leistenen af naar een andere asfaltweg. Via deze weg steek je de Ourthe over en kom je in het schilderachtige dorp Hampteau. Je komt op het minuscule pleintje Place des Trois Poulets. Tussen nummer 20 en restaurant L'Astuce ga je een grasweg op. Deze versmalt al snel tot pad en loopt tussen weiden. In de verte zie je het Château de Héblon en links een enorme steengroeve. Het pad maakt een haakse bocht naar links, je steekt een betonnen brugje over en tussen achtertuinen loop je naar de grote baan tussen Hotton en La Roche-en-Ardenne. Vroeger waren er hier langs de grote baan verschillende mogelijkheden om te verpozen, maar bij onze verkenning in juli 2018 stelden we vast dat alle horeca hier gesloten is. Volg de grote baan naar links en snel rechtsaf, de Rue Chavée.

Langs oude steengroeven

Je neemt de eerste zijstraat rechts van de Rue Chavée, tegenover nummer 10. Bij de school linksaf, het onnodig brede fietspad richting Hotton. Het fietspad loopt over een brugje en maakt een bocht naar rechts. In deze bocht moet je het fietspad verlaten aan de linkerkant: je neemt niet de bosweg maar wel een smal pad, rechts van de bosweg en over een grachtje, dat stevig stijgt. Op de achterkant van de eerste boom langs het pad hangt er misschien nog een bordje met een 'Z' erop. Het pad stijgt eerst in de flank. Voor een kloofje sla je linksaf en op de kam van deze beboste berg loop je verder naar boven. Dit is het soort paden waar ik naar op zoek ga. Veborgen, weinig gebruikt en inspannend. Als je langs een betonnen grenspaaltje komt, zit je nog goed en ben je bijna boven. Het pad maakt even een kleine bocht naar links, verbreedt wat en stijgt nu zachter op de kam verder. Aan beide kanten krijg je prachtige doorkijkjes. Het pad brengt je bij een ingesloten grasland. Je daalt links over dit grasland af tot op een veldweg die je naar rechts neemt. Op een asfaltwegje rechtsaf.

Na een kleine halve kilometer asfalt sla je op een kruispunt linksaf in de een brede kiezelweg die met gras begroeid is. De weg leidt je het bos in. Op een splitsing sla je linksaf, er staan twee palen langs de kant van de linkerweg om een slagboom te dragen. De weg leidt je binnen in een natuureservaat.

Natuureservaat Carrière de l'Alouette

Dit natuureservaat werd opgericht op de site van twee verlaten steengroeven, een zandsteengroeve en een kalksteengroeve. Je vindt er nog sporen van de oude industrie maar de natuur heeft zich hier opnieuw meester gemaakt. Door de diversiteit aan rotsen en gesteentes heeft zich hier een zeer rijke flora kunnen ontwikkelen met onder andere een rijke populatie aan orchideeën. De gemeente

Hotton vond deze locatie halfweg de jaren 1980 uitstekend geschikt voor een stortplaats maar door de blijvende inzet van natuurverenigingen en met Europese steun werd hier in 2012 dan toch officieel een natuureservaat geopend. Grote delen van het reservaat werden de laatste jaren omheind om schapen te laten grazen. Er werden doorgangen voor wandelaars voorzien in de omheiningen, een uitstekend initiatief zodat natuurbescherming en natuurrecreatie hier samen mogelijk zijn.

Je loopt rechtdoor naar het bos en in het bos draait het pad naar rechts. Links een mooie grote weide. Half vergane bouwwerken rechts van het pad herinneren aan de vervlogen bedrijvigheid van de steengroeven. Bij een houten barak ga je rechtsaf door of over de omheining en je loopt naar een opvallende schuine rotswand. Bij die wand wandel je naar links en je blijft bovenaan de oude uitgravingen. Bij de bosrand verlaat je het natuureservaat. In het bos volg je een paadje dat nogal wild afdaaft naar een beekje. Voorbij het beekje volg je een paadje langs de rand van een weide en je komt snel bij de ingang van de weide. Rechtsaf over de steenslagweg. Je komt uit op een asfaltwegje. Rechtsaf. Het asfalt verdwijnt snel en je gaat rechtdoor, eerst tussen weiden en dan het bos in.

Naar de uitzichttoren van Hotton

Het pad daalt zacht en loopt even door een zone met jong opschietend bos. Bij een stenen kruis in het bos daalt het pad naar rechts af naar een beekvalleitje. Je blijft het pad in dit valleitje volgen tot je op beton tussen de huizen komt. Bij een witte garagepoort sla je rechtsaf en via een betonnen doorsteek kom je op een asfaltweg die je klimmend volgt. Na een bocht naar links en een bocht naar rechts verlaat je de asfaltweg en je gaat links het bos in. In het bos is er onmiddellijk een pad links maar je gaat hier gewoon rechtdoor over de brede bosweg. Je wandelt hier door het arboretum van Hotton. Bij een splitsing neem je rechts en je stijgt verder tot bij een stenen toren. Bijna aan de voet van de toren is er links een pad maar je stijgt nog even verder tot bij de toren. Via een trap in de toren kan je naar boven voor een uitzicht over Hotton.

Bij de toren volg je het pad verder met een paar banken aan je rechterhand. Bij een splitsing wat verder, bij nog een bank, maakt het niet uit welk pad je volgt want ze komen wat verder weer samen. Het pad begint te dalen. In een bocht volg je het pad naar links, met een zijpad rechts kan je eventueel wat gaan rondneuzen in een kamer van nog een oude steengroeve. Op een splitsing rechts, het dalende pad, en op een volgende splitsing rechtsaf. Zo loop je het bos uit. Tussen tuinen loop je naar de grote weg toe. Een voetgangersbrug over de Ourthe brengt je weer op het eiland van l'Oneux.